

PERSBERICHT

Harmen Abma - Grondtonen

17 oktober – 13 december 2009

De tentoonstelling *Harmen Abma – Grondtonen* is te zien in Museum Belvédère (Heerenveen) en het hoofdkantoor van de Friesland Bank (Leeuwarden). Het accent ligt op de assemblages op betonijzer die Harmen Abma (1937-2007) gedurende de periode 1995-2007 vervaardigde. Daarmee vormen beide exposities niet alleen een vervolg op de overzichtstentoonstelling die het Fries Museum in 1995 organiseerde, maar legt ze bovendien accent op een afgebakende periode waarin de kunstenaar zijn grote vorm vond.

Gedurende de tweede helft van de jaren zestig ontwikkelde Abma een werkwijze die is geïnspireerd op de materiekunst en popart. De toenemende behoefte aan zuivere ordening en wetmatigheden leidden uiteindelijk in de beginjaren zeventig tot een beslissende omslag in zijn werk. In composities van rechthoekige panelen die hij beschilderde met opeenvolgende verfmengingen gaf hij alle ruimte aan de nuchtere logica van de materialen zelf. In 1976 exposeerde hij ermee in het Stedelijk Museum te Amsterdam. De systematische manier van werken vond in de tweede helft van de jaren zeventig een vervolg in meer uitgesproken kleur- en vormexperimenten. In 1984 mondde dat uit in een grote tentoonstelling in het Haags Gemeentemuseum.

Omstreeks het midden van de jaren negentig begon Abma zijn eerste experimenten met het beschilderen van op betongaas gespannen linnen. Het regelmatige raster van het uit de bouw afkomstige (rest)materiaal, dat door de mazen van het bespannen linnen zichtbaar bleef, werd uitgangspunt bij het schilderen en bepaalde uiteindelijk maat en ritmiek van de schildering. Beantwoordde het gebruik van de geometrische betongaasstructuur aan Abma's behoefte aan objectieve ordening - die zijn voorgaande werk nadrukkelijk beheerste - in de opmerkelijk expressieve wijze waarop het ongeprepareerde doek werd beschilderd vond de kunstenaar een wezenlijke bevrijding. Zijn 'ontdekking' mondde uit in een periode van grote productie en kwalitatief hoogstaand werk, waarin de mogelijkheden van materiaal, doek, schildering en hun onderlinge wisselwerking bij voortdurende werden onderzocht. Ofschoon de composities abstract van karakter zijn, gaan in het getemperde koloriet, de keuze voor ruwe, ongepolijste materialen, de brede verftoetsen en het gespannen samengaan van een helder ordeningsprincipe met een grillig-expressieve maar ritmische kwastvoering, landschappelijke associaties verborgen.

De reeks schilderijen op bespannen betongaas werd vervolgd met een serie werken waarin Abma gekleurde elektriciteitsdraden over betongaas leidde en verknoopte tot lineaire structuren, assemblages die zich ogenschijnlijk voordoen als driedimensionale vertalingen van tekeningen. Behalve het buigzame, maar tegelijkertijd weerspannige elektriciteitsdraad, maakte de kunstenaar na verloop van tijd ook gebruik van andere restmaterialen, zoals hout en polyester golfplaat. Dit laatste materiaal paste Abma tegen het einde van zijn leven toe in een kleine, zelfstandige serie werken. Het strakke raster van het betongaas werd in die werken opgeofferd voor een meer suggestieve aanwezigheid van rasters doordat golfplaten haaks op elkaar werden bevestigd. De transparante golfplaatcomposities wekken over het algemeen nog nadrukkelijker dan de schilderijen op bespannen betongaas een landschappelijke atmosfeer.

Met het introduceren van industriële restmaterialen die van zichzelf een patroon kennen van repeterende regelmaat, bracht Abma vanaf het midden van de jaren negentig een symbiose tot stand tussen zijn vroege werk uit de late jaren zestig, waarin hij in directe aansluiting op de toenmalige materiekunst en pop-art gebruiksvoorwerpen aanwendde, en zijn werk uit de jaren zeventig en tachtig waarin hij op grond van afgemeten geometrie, kleurmenging en kleurcombinaties tot een objectief beeldsysteem trachtte te komen. Dat resulteerde in een essentiële doorbraak; een fase binnen zijn ontwikkeling waarin objectiviteit en subjectiviteit, ordening en expressie, rede en emotie volledig in balans geraakten – een fase ook waarin zijn werk zich wezenlijk onderscheidde en een internationale grootsheid bereikte, die door zijn geïsoleerde positie tot nog toe niet op waarde is geschat.

Bij de tentoonstelling is het boek *Harmen Abma* verschenen, met een omvangrijk artikel van Rini Dippel, oud conservatrice van het Stedelijk Museum te Amsterdam.

Bezoekersinformatie

Museum Belvédère 0513-644999
Oranje Nassaulaan 12
8448 MT Heerenveen

www.museumbelvedere.nl
info@museumbelvedere.nl

Openingstijden: dinsdag t/m zondag 11.00 - 17.00 uur, maandag gesloten

Noot voor de redactie:

Voor aanvullende informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat van Museum Belvédère, tel. 0513-644990 of info@museumbelvedere.nl.